

Nynäshamns Naturskyddsförening

8 mars 2015

Nynäshamns kommun
Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
149 81 Nynäshamn

YTTRANDE över förslag till vattenplan för Nynäshamns kommun

Vi i Nynäshamns Naturskyddsförening (NNF) har tagit del av förslaget till vattenplan för Nynäshamns kommun och tackar för anstånd att lämna synpunkter till 2015-03-09.

NNF vill till att börja med understryka vikten av att denna plan, liksom alla andra, måste visa på sin *styrförmåga*. På vilket sätt kan man försäkra sig om att innehållet verkligen omfattas av beslutsfattare inom politik och förvaltning? Det är förutsättningen för att överhuvudtaget lägga ner energi och resurser på att ta fram denna plan. Åtgärderna som föreslås i planen (och senare i en separat handlingsplan) måste accepteras och prioriteras. I detta sammanhang blir det viktigt att någon avgör vad som är rimliga åtgärder, och vad som styr rimligheten; tekniska möjligheter eller ekonomiska. Det måste då vägas in att åtgärder som idag kan verka tekniskt omöjliga eller ekonomiskt orimliga kan imorgon vara högst möjliga och rimliga. Det är ofta påvisat att det är billigare att satsa pengar idag än imorgon. Att skjuta upp problem leder ofta till att problemet ökar i omfattning och blir därför dyrare och svårare att åtgärda. (Ett exempel på en suddig rimlighetsbedömning är den skrivning som finns i vattenplanen om kommunens slampolicy: ”att uppnå minsta möjliga utsläpp till rimliga kostnader”.)

NNF har försökt sätta sig in i flera sammanflätade remissförslag som samtidigt kommit från olika myndigheter, alla gällande vattenfrågor. Det är fråga om

Vattenmyndigheten Norra Östersjöns förvaltningsplan och åtgärdsprogram, Havs- och Vattenmyndighetens (HaV:s) strategi och åtgärder och Vattenplan för Nynäshamns kommun. Totalt är det fråga om vattenfrågor på land, vid kusten och i Östersjön. Det är bra med helhetsgrepp, allting hör ihop, och vi instämmer därför i vikten av att vattenplanen tar ett helhetsgrepp. Men det är ändå en stor utmaning att åstadkomma detta helhetsgrepp och att få samstämmighet mellan de olika förslagen beträffande Nynäshamns kommun, vattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt i enlighet med vattendirektivet och havsområden i enlighet med havsmiljödirektivet. Hur avser kommunen att se till att förenlighet råder mellan vattenplanen och de mer övergripande planerna?

Vi konstaterar att många angelägna åtgärder föreslås i vattenplanen. På frågan om åtgärderna är rimliga, svarar vi att det är de med säkerhet. Men de är absolut inte tillräckliga, eftersom vattenkvalitetsnormerna inte kan förväntas nås i tid, utan avvikelserna blir stora. Allmänt sett behövs alltså ännu större ambitioner. Det är vidare i sig mycket lovvärt att en handlingsplan ska tas fram som ett kommande steg, men även om en kommande handlingsplan beskriver vem och vad, känns det redan nu som om resurser för inventering, övervakning och andra aktiva insatser saknas inom Nynäshamns kommunala förvaltning. Så, vem skall göra det jobbet? När kommer handlingsplanen? Finns resurser att ta fram en sådan?

Nedan följer i punktform våra övriga synpunkter och frågor beträffande förslaget till vattenplan:

- Det framgår inte vem eller vilka som har skrivit förslaget. Detta bör tydliggöras.
- Del B innehåller mycket värdefull information, och vi är djupt imponerade av denna dokumentation. Vi undrar hur del B faktiskt har kommit till? Vi är också angelägna om att den information som har tagits fram kan komma till praktisk användning och är föremål för kontinuerliga uppdateringar och kompletteringar framöver. Vi anser att kommunen bör utveckla eller bidra till ett informationssystem för dess naturområden (naturligtvis inklusive vattenområden), så att information finns samlad. Troligen bör man arbeta med kartsystem, och ansluta sig till/utveckla befintliga kartsystem, så att även information om kommunens naturvärdesklassning, nyckelbiotoper, värdekärnor m.m. i mesta möjliga

mån finns samlad i ett sammanhängande och allmänt tillgängligt informationssystem.

- På flera ställen menas att ”om möjligt ska exploatering bidra till en förbättring av vattenkvaliteten”. Vem avgör vad som är möjligt?
- Tillrinningsområde och avrinningsområde, skillnaden och vikten. Tillrinningsområde definieras i del B, men vi ser inte att begreppet används i särskilt hög grad. Med tanke på VA-mål, typ ”uppströmsarbete”, känns tillrinning som viktig.
- VA-planens betydelse för vattenplanen bör utvecklas. VA-planen har en tidshorisont som är mycket lång (30 år) och svårförenlig med vattendirektivets målår (2015, 2021, 2027). VA-planen är dessutom fixerad vid en storskalig lösning med en enda utsläppspunkt vid ett utbyggt avloppsreningsverk alldeles norr om Nynäshamns stad. Vad omfattar avloppsreningsverkets uppgradering? Avskiljning av mikroplastpartiklar? Mediciner? Hormonstörande ämnen? Vad mer behöver filtreras bort? Hur ser samverkan ut mellan VA-avdelningen och annan kommunförvaltning beträffande uppfyllande av mål i vattenplanen och VA-planen? Här finns många frågetecken som behöver rätas ut.
- I sammanfattningens första sida står det att ”Vad gäller den kemiska ytvattenstatusen är kunskapsläget fortfarande mycket stort.”. Men vi förmodar att det snarare är kunskapsluckorna som är mycket stora.
- Vi saknar ett ekosystemtjänstperspektiv i planen. Detta är en väsentlig brist, bland annat med tanke på etappmålet i de svenska miljömålen att ”betydelsen av den biologiska mångfalden och värdet av ekosystemtjänster innebär att senast 2018 ska betydelsen av biologisk mångfald och värdet ekosystemtjänster vara allmänt kända och integreras i ekonomiska ställningstaganden, politiska avväganden och andra beslut i samhället där så är relevant och skäligt.”
- Åtgärdslistan i kapitel 3 är ambitiös, men för vissa av åtgärderna skrivs vagt att de ”kan” vidtas. Vi vill se skarpare skrivningar, inte minst för de åtgärder över vilka kommunen har rådighet. Detta gäller t.ex. användandet av alternativa skogsbruksmetoder (kontinuitetsskogsbruk) i kommunens skogar.

- I kapitel 3 (s. 12) står det att ”I kapitel 9 i denna plan beskrivs detaljerade åtgärder för respektive vatten- och avrinningsområde.” Men något sådant kapitel finns inte i del A. Syftar meningen på del B?
- Som framgår av kapitel 3 har det s.k. Dyåprojektet (bidrag till odlingsfira zoner längs med Dyån/Fitunaån) inte infriat förhoppningarna om minskat näringsläckage till ån. Vi instämmer därför i förslaget att det är dags att hitta andra lösningar, som då kan tänkas ge önskat resultat. NNF har inga andra förslag än de som finns i debatten; att generellt styra gödsling med precisa metoder och att öka klövervallarna, det finns många fler innovativa metoder på försök. Det finns också mycken gamla beprövade metoder för gödsling, kunskap som inte får försvinna.
- I kapitel 5 skulle vi gärna vilja se en mer noggrann (och pedagogisk) beskrivning av definitionen på kemisk, ekologisk och kvantitativ status. De här begreppen är fundamentala för att förstå vattenförvaltningen, men ändå svårförståeliga för lekmän. Vidare bör det beskrivas vad som faktiskt händer om en vattenkvalitetsnorm faktiskt inte uppnås vid det målår som är fastställt? Vad finns det för sanktioner om god status då inte är uppnått? Skjuts då uppfyllandet bara framåt i tiden? Med det synsättet uppfylls inga mål alls.
- Vi kan inte finna att betydelsen av strandskyddsområden för vattenmiljöerna finns avhandlade i planen, vilket är en brist.
- Vad är skillnaden på s. 12-13 mellan kommunens jordbruk, kommunens jordbruksfastigheter, kommunal jordbruksmark, kommunägd jordbruksmark?
- Kustplanen bör uppdateras står det. Har den överhuvudtaget haft någon betydelse? Och hur avses en uppdaterad kustplan få styrförmåga?
- Hur kan det komma sig att Länsstyrelsen ännu inte har tagit beslut beträffande de förslag på utökade vattenskyddsområden som kommunen lämnade in 2008? Detta är sju år sedan. Ett skäl för denna långa handläggningstid bör anges och åtgärd vidtas för att beslut ska kunna fattas.
- NNF ser särskilt positivt på punkten om att man vid utarrendering av kommunens jordbruksmark skall eftersträva ekologisk produktion, men

framhåller att detta styrmedel försvinner om kommunen fortsätter att sälja sina jordbruksmarker. Hur stort är egentligen innehavet?

- Information till alla jordbrukare om önskvärda åtgärder av olika slag skadar inte, men borde utvidgas till att vara utbildning. Frågorna är stora och kräver verkligen insikt hos jordbrukare. Samtidigt finns ju hos många jordbrukare erfarenheter att ta till vara, så det hela bör utformas som en dialog.
- Det nyinrättade Landsbygdsutskottet i Nynäshamn är ett självklart forum för vattenfrågorna, eller hur?
- Anläggande av storhamn i Norvik, var avhandlas det? Med tanke på detta potentiella projekts storlek och konsekvenser får det alldeles för liten plats i förslaget. Inte heller avhandlas sambandet mellan Norviksplanerna och saneringskrav för Nynas AB. Kan det ställas som villkor för hamnbygge att sedimenten vid Nynas AB saneras? Vad är ställningstagandet i vattenplanen beträffande denna viktiga fråga?
- I Norra Östersjöns vattenmyndighets ”Åtgärdsprogram för Stockholms södra mellersta skärgård samt Östra Södertörn och Hårsfjärden” finns vattenförekomsterna Mysingen och kustvattnet vid Nynäshamns stad behandlat. Vi har förstått att en bedömning av vattnets status har förändrats, men det borde framgå i del B exakt hur denna ändring ser ut, vi är inte i stånd att se det själva.
- Vissa av kommunens sjöar är inte vattenförekomster inom vattenförvaltningen. Vad vi förstår är detta på grund av att de är för små till ytan, eftersom en sjö ska överstiga en yta av 1 km² för att räknas som en vattenförekomst. Vattenplanen påpekar att sjöarna Fjättern samt Älvviken ändå har lagts till som preliminära vattenförekomster, trots att dessa är mindre än 1 km². Finns det skäl för kommunen att föreslå att även andra mindre sjöar blir vattenförekomster? Vi tänker närmast på Vädersjön, Vinaren-Lövsjön, Tärnan, Transjön, Fagersjön och Långsjön. Vilka konsekvenser kan det få om de inte klassas som vattenförekomster?
- Muskan: Lite svårt att förstå statusen. Om Muskan inte längre är recipient för avlopp, hur lång tid tar ”tillfrisknandet”?

- Hur ser Nynäshamns kommuns ansvar ut för Mälaren, dvs. för kommunens största dricksvattentäkt? Detta bör kommenteras i vattenplanen.
- Fällnäsvisken, Stora Vika: Hur kommer vattenmiljön att påverkas av planerade verksamheter i hamnområdet och i kalkstensbrottet? Vilka konsekvenser får ett förverkligande av det kommande utvecklingsprogrammet för Stora Vika? När stängs avloppsverket i Marsta?
- Kommer förslaget till vattenplan att konsekvensanalyseras utifrån ekologisk, social och samhällsekonomisk synvinkel? Vi föreställer oss att en sådan konsekvensanalys kan ha stor betydelse för att få acceptans för de åtgärder som föreslås.
- Havsnivåhöjning, var finns den frågan i Vattenplanen? På s. 22 redogörs för beslutet om lägsta tillåtna grundläggningsnivån för ny bebyggelse, men det är motiverat med ett bredare anslag beträffande havsnivåhöjningens konsekvenser.
- Vi anser att det är mycket bra att förslaget understryker vikten av att ha samråd och samverkan med olika aktörer, inklusive ideella krafter. Vi vill dock framhålla att ideella krafter inte alltid kan förväntas vara kontinuerligt aktiva utan är ofta beroende av enstaka eldsjälar. Exempelvis är åtminstone i nuläget Himmerfjärdens och Kaggfjärdens vattenråd i stort sett vilande. Samråd med ideella föreningar som t.ex. Himmerfjärdens och Kaggfjärdens vattenråd kan därför inte förväntas ersätta samråd med berörda verksamhetsidkare, boende, osv.
- Ordlistan innehåller en mängd för oss tidigare okända begrepp. Det är bra att denna beskrivning finns, men vi förstår vid genomläsning att många begrepp i ännu högre grad inte är kända av allmänhet eller ens närmast berörda. Vi vill passa på att påpeka att (a) skillnaden mellan biotopskyddsområde och nyckelbiotoper är inte glasklar, (b) naturvårdsavtal är en term som behöver sättas i sammanhang med andra former av avtal när det gäller naturreservatsbildning och liknande, och (c) vi uppskattar att träda numera har att göra med mångfaldsåtgärder, inte som förr någon sorts markvila.

Med vänliga hälsningar

Tore Söderqvist
ordförande

Nynäshamns Naturskyddsförening

*** Vi har ca 700 medlemmar och är Naturskyddsföreningens lokalkrets i Nynäshamns kommun ***

Postadress: c/o Söderqvist, Norr Källstavägen 9, 148 96 Sorunda

Hemsida: <http://nynashamn.naturskyddsforeningen.se>

E-post: nynatur@hotmail.com

Tfn, ordf. Tore Söderqvist: 076-2475796

Följ oss på Facebook: <http://www.facebook.com/nynashamnsnaturskyddsforening>